ISSN-0352-5724 | UDK 80/81(082)

З Б О Р Н И К

МАТИЦЕ СРПСКЕ
ЗА ФИЛОЛОГИЈУ И ЛИНГВИСТИКУ

LV/2

НОВИ САД
2012

UDC 811.163.41’373.614
Изворни научни рад

Орсат Лигорио

С.-Х. *РОДА*, ЛАТ. *ARDEA*[*]

С.-х. се *ро́да* обично повезује са грч. *ἐρῳδιός* и лат. *ardea*. По открићу Винтерова закона ова је веза осујећена. Умјесто тога предложено је да је с-х. *ро̏да* позајмљеница потекла од лат. *ardea*, или којега сличног романског облика. У овоме се чланку тај предлог испитује.

Кључне ријечи: орнитонимија, етимологија.

S.-Cr. *róda* is usually thought to be cognate with Gr. *ἐρῳδιός* and Lat. *ardea*. Faced with Winter’s law, this idea was abandoned in favor of another claiming in turn that SCr. *róda* is a borrowing eventually mounting to Lat. *ardea*, or a similar Romance form. That claim is here discussed.

Key words: ornitonymy, etimology.

1. Увод. Орнитоним се *рода* обично упоређује са грч. *ἐρῳδιός* и лат. *ardea*, и једно и друго у значењу ‘чапља’. Тако и RJA и Skok. Но, у скорије је вријеме умјесто тога предложено – обзиром на извјесне неприлике у етимологији – да није *рода* са тим ријечима у прасродству него да је као позајмљеница потекла од лат. *ardea*, или којега сличнога романског облика. У овоме ћемо чланку тај предлог испитати.

2. Потврде. Од рјечника *ро́да* долази најприје у Вука (Караџић 1818: 730) у значењу ‘der Storch, ciconia’; од књижевника у М. П. Катанчића. Затим се помиње у Парчића (Parčić 1887: 155), под одредницом *cicogna*, и у Миклошича (Miklosich 1886: 279), са објашњењем *s.* (= *serbisch*). Даље потврде доносе Лазић, Панчић и Даничић, уп. RJA (XIV, 84). Иако Скок (Skok 1973: 153) тврди да *рода* „nije općenita riječ u narječjima, nego je književna i saobraćajna riječ”, RJA на истоме мјесту доноси и дијалекатске потврде за Оток, Варош (Славонија) и Алексинац (Нишава). У народу се, наиме, *рода* обичније зове и *ле́лек* или *шт̑р̂к*, в. Караџић 1818: 364 и 925.[1] Скорије потврде доноси Хирц (Hirz 1947: I, 151). Од словенских језика *рода* – иако ријетко – долази још у словеначкоме. Посвједочена је само у Плетершника (Pleteršnik 1895: 431), као *ŕóda* ‘der Storch’, и у једној дјечјој пјесмици (*Kinderreim*) коју доноси Штрекељ (Štrekelj 1904: 51): „Roda, roda, roda, Štrk, štrk, štrk, Zlati stric bez brk”.

* Овај је чланак резултат рада на пројекту „Етимолошка истраживања српског језика и израда *Е̄тимолоӣкоӣ речника срӣскоӣ језика*” (178007), који у цјелини финансира Министарство просвјете и науке Републике Србије. На несебичној помоћи и оштру оку (в. фусноте 3, 8 и 9) особито захваљујем А. Ломи.

[1] Књишка је ријеч за роду *бочањ* (Микаља, Стули) и не јавља се у народу; само руска за роду је ријеч *а̏ӯсӣ̄* (струс. *аѣӯсӣ̄ъ*). И у једном и у другом случају *etymologia remota* непозната.

У Сноја не долази, али је зато доноси Безлај (Bezlaj 1995: 190). На концу, уп. и истрорумунске позајмљенице: *rodε* (Шушњевица, Нова Вас) и *roda* у осталим мјестима (Filipi 2007).

3. Грчка материја. Што се грч. *ἐρῳδιός* тиче (Херодијан), ова ријеч има варијанте *ῥωδιός* (у Хипонакта) и *ἀρωδιός* (у Септуагинти). То су млађи облици. Поред *ἐρῳδιός* најзначајнија је старојонска варијанта *ἐρωδιός* (у Хомера) – без *iote subscriptum*. Овдје није јасно који је облик изворан – Херодијанов или Хомеров. Уп. што у сагласју са Боазаком (Boisacq 1916: 28) каже Шантрен (Chantraine 1968: 377): „La graphie avec iota souscrit peut s'expliquer par l'analogie des adjectifs en *–ίδιος*" као, на примјер, у ријечи *ὀφῑδιον* 'змијче' од *ὀφι-* + *-ίδιον*; завршетак као у другим орнитонимима попут *αἰγωλιός* '*vautour*, суп', *αἰγυπιός* '*effraie*, кукувија', *χαραδριός* '*œdicnème*, чукавица', итд. Са овим се слиједећи Золмсена (Solmsen 1901: 75) слажу и Фриск (Frisk 1960: I, 572*sq.*) и Бејкес (Beekes 2010: I, 468). Ако је тако, грчки би могао упућивати на **h$_1$rōd-* (а не **h$_1$rōid-*) што се пра језика тиче. Но, обзиром на евентуалне варијанте *ἐρωγάς* (у Хесихија) і *ἐδωλιός* (у Аристотела) и на коптски орнитоним *περοδιας* – сво троје у значењу 'ἐρῳδιός' – ријеч би могла бити и неиндоевропскога поријекла. Тако Бејкес *l.c.* Било како било, и **ἐρωιδιός* и *ἐρῳδιός* и *ἐρωδιός* би подједнако – након стезања итд. – завршили као нгрч. *ερωδιός* 'чапља'. Будући да тамо та ријеч означава управо 'чапљу' а не 'роду', поставља се и друго питање. Наиме, оно семантичко: да ли је тај орнитоним у старије вријеме означавао чапљу (*Ardeida*), роду (*Ciconida*) или и једну и другу птицу?

Дионизије Перијегет (*Ὀρνιθιακά* II, 8) за *ἐρωδιοί* каже да: „ἔστιν αὐτῶν γένη μυρία· οἱ μὲν γὰρ βραχεῖς εἰσὶ λευκοί, ἄλλοι δὲ ποικίλοι καὶ μείζονες, μέσοι δ'ἕτεροι, καὶ τοῖς μὲν οὐκ ἔστιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς πλόκαμος, ἄλλοις δ'ὥσπερ τις βύστρυχος ἀπηώρηται". Ово би онда имало са једне стране да се односи на велику бијелу чапљу (*Ardea alba*) која је *βραχεῖα καὶ λευκή* итд., а са друге на сиву чапљу (*Ardea cinerea*) која је *ποικίλη καὶ μείζων* итд. дочим би *βόστρυχος* могла бити креста какву на глави има гак какавац (*Nycticorax nycticorax*), такође *Ardeida*. Великој је бијелој чапљи рода (*Ciconia ciconia*) у свему налик осим што има црна крила па је тако *Ἐτυμολογικὸν μέγα* (659) и описује: „πελαργὸς [...] τοῦτο ἐπειδὴ λευκὰ καὶ μέλανα πτερὰ ἔχει".[2] Из овога би се чинило да су стари разликовали једну птицу од друге, али онда сазнајемо да за чапљу (*ἐρωδιός*) у Кираниду (3) стоји да се гнијезди „ἐν βωμοῖς ἢ κτίσμασιν τοῖς ἐν πόλεσι σκηνοποιῶν ὡς χελιδών" – гдје је чапља очигледно замијењена са родом. (*Ardeidae* се не гнијезде по крововима и оџацима). Изгледа, према томе, да су стари ипак знали да се кадшта преваре па једну птицу замијене другом.[3] Из овога слиједи да у Дионизијева *γένη μυρία* поред чапљи и – условно речено – рода спадају вјероватно и друге сличне птице дистинктивно дугачких ногу и вратова као што су ждралови (*Gruidae*).

---

[2] Паче, сама би ријеч *πελᾱργλός* 'рода' могла поријеклом бити од *πέλλος ἀργός* 'бијела чапља'.

[3] Уп. и што *s. v. stork* кажу Мелори – Адамс (Mallory – Adams 1997: 548): „The white stork (*Ciconia ciconia*) is noticeable bird and one fondly thought of. It was frequently confused by the ancients with the swan and the heron, also large white birds". Уп. и чеш. *čáp* у значењу 'рода' и стир. *corr* које значи уједно и 'рода' и 'чапља' и 'ждрал'.

4. Латинска материја. Што се лат. *ardea* тиче, ова ријеч долази практично само у Вергилија гдје се говори о предсказањима (*φαινόμενα*). Није добро (*Georgica* I, 361*sqq*.) „cum medio celeres revolant ex aequore mergi / [...] notasque paludes / deserit atque altam supra volat ardea nubem". (Овога у Арата нема.) Тај топос преузима Лукан (*Pharsalia* V, 553*sq*.), а наводи га и Сенека (*Naturales quaestiones,* 7.28.1).[4] Осим тога је ова ријеч посвједочена још само у Плинија (*NH* X, 60), и то као *ardeola*. Дакле, скорија и поприлично нечувена ријеч. Значење недвосмислено 'чапља', уп. *CGL* V 615, 35: „ardea est avis, i.e. haron". У народноме је осјећању (*Volksetymologie*) била у свези са прид. *arduus* 'стрм, висок' јер је, како опет наводећи Вергилија каже Изидор од Севиље (*Etymologiae* XII, 7 21), „quasi ardua, id est propter altos volatus [...] cum autem altius volaverit, significat tempestatem". Од рјечника долази у Валдеа (Walde 1938: I, 64), Ерну – Мејеа (Ernout – Meillet 1959: 45) и де Фана (de Vaan 2008: 52) – свагдје кратко, и без разлике. Под претпоставком да је у свези са грч. *ἐρῳδιός*, требало би да ова латинска ријеч одражава **h_1rd-* – али и ово тешко имајући у виду да је одраз и-е. групе **HRC-* упитан, уп. Схрајвер (Schrijver 1991: 65*sq*.).

5. Германска материја. Кадшта се поред грчке, латинске и наше ријечи у оквиру ове етимологије нађе и старонордијска ријеч *arta* 'krickente, патка кржуља' (*Anas crecca*) и дем. *ertla* 'bachstelze, трептељка' (*Motacilla fusca*) у свези са исл. *arta*, *urt*, *ört*, швед. *årta* и дан. *ort-and*, уп. де Фрис (de Vries 1977: 15, 105). Будући да је значењем далека – *Anatidae* и *Moticillidae*, наиме, ни по чему нису налик на птице родарице – треба ову ријеч, ја мислим, из етимологије искључити као случајну подударност.)

6. Етимологија. Заједничко прасродство друге три ријечи – грч. *ἐρῳδιός*, лат. *ardea* и с-х. *ро́да* – потиче од Пота (Pott 1859: I 213). Али на томе се месту у међусобној свези доносе само ријеч грчка и латинска. Такву етимологију преузима Курциус (Curtius 1879: 345*sq*.), а српскохрватску ријеч у свези са ове двије први пут на Курциусову трагу помиње Валде (Walde 1938: I, 64). Одатле је преузета у касније дјело Валдеа и Покорнога (Walde – Pokorny 1927: I, 146*sq*.), а онда и у самога Покорнога (Pokorny 1959: 68).[5] Из ова се два мање-више истовјетна дјела проширила у све друге рјечнике: Шантрена, Фриска, де Фриса, и др. укључујући, напосе, Скока.

Невоља је у томе што су се сви ти рјечници – будући редом написани прије открића Винтерова закона – по питању *роде* прерачунали.

Ово је први – колико ми је познато – примијетио Схрајвер, и каже (Schrijver 1991: 65): „PSl. **rod-* and **ord-* would have yielded SCr. ***ràda* (AP. a), the accentuation and vowel quantity reflecting an acute inaccordance with

---

[4] У Лижњану се рода зове *малӣтемӣо* (од ит. *male* 'лоше' и *tempo* 'вријеме'), уп. Filipi 1994: 56, са објашњењем да то име дугује „pučkom vjerovanju da će se pojave li se rode vrijeme pogoršati; usp. i *vremenjača* 'Ciconia ciconia' (Glina, Plitvice, Rakovica kod Slunja, Nova Kršlja, Prosičeni Kamen, Ljeskovac, Begovac Selo)".

[5] В. и успутне биљшке о *роди* у Шарпантјеа (*KZ*, 40, 434), Лувентала (*WuS* 7, 184) и Маценавера (*LF* 17, 165); најважнија је од њих она у Штрекеља (Štrekelj 1904: 51) и Блажека (Blažek 2005: 61*sq*.).

Winter's law". Према томе, с-х. *ро́да* у оквиру компаративно-историјске методе не може никако са грч. *ἐρῳδιός* и лат. *ardea* бити у прасродству. Умјесто тога Схрајвер (*ibid.*) предлаже: „It is perhaps a loan from Latin: 'Romance' **árda* vel. sim. > Slav. **ròda* > **rodà* (Dybo's law) > *róda* (Neo-Štokavian retraction)". Управо ћемо ову претпоставку овдје преиспитати. Наиме, предлог да је с-х. *ро́да* позајмљеница потекла од ром. **arda* мора, ја мислим, да се оснује на три претпоставке: прво, да је у романскоме таквог облика било, друго, да је означавао птицу родарицу, и треће, да је онда позајмљен у складу са гласовним законима према којима су из тога језика позајмљене и друге ријечи.

Што се тиче прве претпоставке (да је у прароманскоме било облика **arda*), то зависи о оним романским облицима на темељу којих би се такав облик могао реконструисати. REW *s.v. ardea* (619) доноси ове облике: рум. *barză*, ит. и шпан. *garza*, и порт. *garça* – са напоменом 'der Anlaut der romanischen Wörter ist unerklärt'. Наиме, шпан. *g-* може бити само од лат. *g-* – којега у лат. *ardea* нема; уп. шпан. *gola* 'грло' од лат. *golam*. Стога, тешка етимологија. Ја без друге и у сагласју са законима историјске фонетике опетујем Короминесово мишљење (Coromines 1976: 700, *s.v. garza*): „Debe cancelarse sin más vacilación la etimología lat. ardĕa 'garza', en que se han empeñado desde antiguo los eruditos, pues es imposible entonces explicar la *g-*. No es posible que se desarrollara por vía fonética, ni tienen probabilidad las contaminaciones que han supuesto algunos autores recientes. [...] Es preferible declarar desconocido el origen del vocábolo". Уп. и LEI (III, 980).

Што се тиче друге претпоставке (да је ром. **arda* означавало птицу родарицу), проблем је у иберороманским потврдама у томе што на читавој арагонској говорној територији *garza* значи 'urraca, *Pica pica*' тј. 'сврака' – а никад 'рода' или 'чапља' (Nagore Laín 1999: 1021*sq.*); тако и лик *garsa*, који такође значи 'сврака', а уз каталонску границу и 'вивак, *Vanellus vanellus*' (*ibid.*). И у каталонскоме *garsa* (писано и *garça*) значи 'au de la família de còrvids, espècie *Pica pica* o *Pica caudata*', уп. *s.v.* Алковер – Мољ (Alcover – Moll 1993). (Ове облике обрађује Мејер-Липке у REW-у под бр. 275 и одваја их од облка *ardea* – ваљда управо због семантике).

Што се тиче треће претпоставке (да је *ро́да* позајмљена од ром. **arda* у складу са законима према којим су из романскога посуђене и друге речи), овдје можемо разликовати гласовне законе *proprie dictos*, и акценат. Питање је – најприје што се гласовних закона тиче – што у позајмљеницама услиједметатезе ликвида даје лат. *arC-*. Слиједећи Схрајверову претпоставку (с-х. *róda* < лат.**árda*) требало би да то буде *ro-*, али уп. с-х. *ра̀ка* 'гроб' од лат. *arca* и в. Skok 1971: 60. Овдје очигледно тај слијед не даје *po-* него *pa-*. Тако је и са другим примјерима.[6] Уосталом, од лат. *ardea* а према рум. *barză*, ит. *garza* итд. – све да и занемаримо почетно *g-* – праоблик у романскоме би могао бити једино **ardya* (а никако **arda*) гдје би вокал из хијата палатализовао

[6] N.B. ријеч *роб* није противпримјер. Наиме, и-е. **Horbʰo-* правилно даје наше *раб* (и онда *рабиш̄и*) дочим је ријеч *роб* позајмљеница, и то са западнословенске територије гдје је *po-* правилан исход ликвидне метатезе. (Није тачно што Скок (Skok 1973: 150*sq.*) каже да *роб* < **orob-* [*sic!*].) Но, у топонимији уп. ипак буг. *Лом* од лат. *Almus*.

претходни консонант. У с-х. *ро́да* никаквог трага те палатализације нема. (Иначе такви примјери имају *ж* на мјесту ром. **dy*, уп. *жмул*, *пижуо*, *лопижа* итд.)

Друго – што се акцента тиче – из истог се примјера (с-х. *ра̏ка* < лат. *arca*) види да услиједмметатезе ликвида слог у питању прима фиксан силазни акценат, тј. да ријеч спада у тзв. акценатску парадигму (a), а не (b) или (c). Према томе, *рӓка, рӓкē, рӓци* итд. (То је Даничићев тип *књи̏га*.) Но, с-х. *рода*, акуз. *ро́ду* очигледно спада у парадигму (b). Да у тој парадигми нема женских позајмљеница романског поријекла, то је показао Матасовић (Matasović 2007). Уп. *ко̀ноба*, *ко̀леда*, *ло̀ђика*, *пӣо̀гача*, *пӣо̀лача*, *ра̀жа* итд. – све у парадигми (a). Но, на другом је мјесту Матасовић (Matasović 2008: 89) хтио да проблем *роде* ријеши тако што је претпоставио да ће се ларингал из извјесноga коријена **h*$_1$*rh*$_3$*d-* у прасловенскоме остварити као *-a-*; ово му, ја мислим, није пошло за руком јер је то правило о вокализацији ларингала у прасловенскоме основао *de facto* само на овој ријечи. (Једини је други пример прасл. **sali* ‘со’, али то може исто тако бити од и-е. **sh*$_2$*eli-* гдје би и-е. **-h*$_2$*e-* правилно дало псл. **-a-*.)

Будући да Схрајверова теза да је с-х. *ро́да* позајмљеница потекла од ром. **arda*, чини се, не задовољава основне три претпоставке – прво, да је облик **arda* у романскоме постојао, друго, да је значио ‘рода’, и треће, да је онда у складу са уобичајеним законима у нас позајмљен – ја ову претпоставку као неустановљену одбацујем.

Умјесто тога претпостављам да грч. *ἐρῳδιός*, лат. *ardea* и с-х. *ро́да* нису у односу међусобнога прасродства него, радије, ријечи засебно позајмљене у та три језика у времену након распада прајезичке заједнице, али исто тако ријечи које *in ultima linea* могу упућивати на исти коријен у некоме прајезику супстрату. Ово особито имајући у виду тзв. *a*-протезу. Наиме, у извјесним се паровима ријечи супстратског поријекла – а напосе орнитонимима типа лат. *merula* у упоређењу са ствњ. *amsla* ‘*Turdus merula*’ – јављају у правилу два облика гдје један има некакво *a-* са почетка, а други не. Облик са протезом обично показује коријен у празнини (ствњ. *amsla* < **a-msl-*) дочим онај без протезе показује коријен у пунини (лат. *merula* < **mesl-*). Уп. Schrijver 1997.

Под претпоставком да је то и овдје тако лат. *ardea* одражавало би коријен у празнини са протезом (**a-rd-*) дочим би с-х. *ро́да* одражавало коријен у пунини без протезе (**rōd* или **rod-*). У грчкоме, са друге стране, изнимно налазимо коријен у пунини (дужини) и са протезом (*ἐρῳδιός*) и без протезе (*ῥωδιός*), па чак и са друкчијом протезом (*ἀρωδιός*). Ове варијанте одговарају у свему правилима историјске фонетике предгрчких (тзв. пелазгичких) позајмљеница у грчкоме: за пар *ἐρωδιός* / *ἐρῳδιός* уп. *λᾶδος* / *λᾐδιον*; за пар *ἐρῳδιός* / *ἀρωδιός* уп. *ἔγχουσα* / *ἄγχουσα*; за пар *ἀρωδιός* / *ῥωδιός* уп. *ἀσκάλαφος* / *κάλαφος*. В. и Бејкес (Beekes 2010: xxx*sq*.). Са овим би се грчким облицима могао добро упоредити, ја мислим, и у читаву етимологију укључити и јерменски хапакс **arat*, ген. *aratay* ‘рода’.

Ова се ријеч јавља само једном у 13. вијеку у коментару на Псалам 103, 17. Тамо стоји: „τοῦ ἐρωδιοῦ ἡ οἰκία ἡγεῖται αὐτῶν”, а Вардан Аревелци коментарише „Boyn aragli: Simakʿos asē ariovd aratay tun ē nora”, тј. ‘родино

гнијездо: Симах каже да је роди дом јела'. Свезу са грч. *ἐρῳδιός* и лат. *ardea* једини је, колико ми је познато, уочио Џаукјан (Джаукян 1967: 207, 305) – али опет преко прајезика, као да је ријеч о индоевропском коријену. Да није тако показује и то што јерм. *arat* упућује на и-е. **h₁reh₂d-*, а не на **h₁rōd-* (**h₁reh₃d-*) као грч. *ἐρῳδιός*, **h₁rd-* као лат. *ardea*, или **h₁rh₃d-* као, према Матасовићу, с-х. *ро́да*. Уп. и Мартиросјан (Martirosyan 2010: 126*sqq*.) Уместо тога ради се, ја мислим, о позајмљеници из истога онога супстрата из којега су позајмљене и друге три ријечи. (За варијацију коријенског вокализма између грчкога *-ō-* и јерменскога *-ā-*, уп. грч. *θρῶναξ* / *ἀνθρήνη*. Што се протезе тиче, уп. и другу јерменску позајмљеницу исте врсте *a-rgat* 'дрва за потпалу' према грч. *ῥάδιξ* и лат. *rādīx* 'коријен'. За варијацију протезе типа *ἐρῳδιός* / *ἀρωδιός* уп. и јерм. *erag* / *arag* 'brz'.)

7. Још неке напомене. На концу, да се вратимо начас нашем облику *ро́да*. У Скока (Skok 1973: 153) *s.v. рода* има још пар облика које сам прије пропустио поменути. То су: *аг̄ироде* (Трстењак); *хаџирода* (Ђурашин); *хаџироде* (Колумбатовић); *хаџиродо* (Гацко, Херцеговина). Што се њих тиче, ја се са Скоком слажем што каже да „nije isključeno da se radi o unakrštenju s tal. *airone*, *aghirone* < **haigiro-*. [...] Početno *aghi-* dovela je pučka etimologija u vezu sa *hadž*". Само напомињем то да се, ја мислим, ту заправо ради о контаминисаном конгломерату који је поријеклом таутологија, тј. као да је од какве фразе типа **ађирона рода*, гдје је након контаминације (**ађироду*) алоглотски елеменат преправљен (*хаџироду*) у складу са лексиком језика примаоца, уп. и *рањен ӣаук* '*Trachinus draco*' од **рањ ӣаук* (управо *ӣаук ӣаук*). Што се тога тиче, в. Vinja 2004: 108 и, особито, 1967.[7]

8. Закључак. Да сажмем, ја мислим да с-х. *ро́да* / лат. *ardea* одражавају исти тип супстратске варијације какав се види у лат. *merula* / ствњ. *amsla* – тј. *a*-протезу. Сукладно тому, мислим да наша ријеч са другима није прасродна него да су све три независно позајмљене свака у свој језик.

ЦИТИРАНА ЛИТЕРАТУРА

Джаукян, Георг. *Очерки по истории дописьменного периода армянского язика*. Ереван: Академиия наук Армянской ССР, 1967.

Караџић, Вук Стеф. *Срӣски рјечник, истӣолкован њемачкијем и латӣинскијем ријечима.* Беч, 1818.

*

Alcover, Antoni Maria, Francesc de Borja Moll. *Diccionari català-valencià-balear.* Palma, 1993.

Boisacq, Emile. *Dictionnaire étymologique de la langue grecque*. Heidelberg: C. Winter, 1916.

Bezlaj, France. *Etimološki slovar slovenskega jazika*, III. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1995.

[7] Прије него што закључим хтио бих се осврнути и на народно тумачење, тј. *Volksetymologie*. (Наиме, и наш народ вјерује у роду која носи новорођену дјецу.) Могло би се стога помислити на девербалну деривацију хипокористичкога типа: *ро́дӣти*, па *ро́да*. Но, ово је у свјетлу инциденције са алоглотским облицима мало вјероватно. (*Entia non sunt multiplicanda*...) Није, међутим, искључено да се првобитни облик на овакву деривацију наслонио – особито по питању акцента.

Beekes, Robert S. P. *Etymological Dictionary of Greek.* Leiden – Boston: Brill, 2010.
Blažek, Václav. Slovanská ornithonyma ve světle vnějšího srovnání. *Rocznik Slawistyczny* 55 (2005): 51–72.
Chantraine, Pierre. *Dictionnaire étymologique de la langue grecque.* Paris: Klincksieck, 1968.
Coromines, Joan. *Diccionario crítico etimológico de la lengua castellana.* Madrid: Gredos, 1976.
Curtius, Georg. *Grundzüge der griechischen Etymologie.* Leipzig: Teubner, 1879[4].
de Vaan, Michiel. *Etymological Dictionary of Latin and the Other Italic Languages.* Leiden: Brill, 2008.
de Vries, Jan. *Altnordisches etymologisches Wörterbuch*. Leiden: Brill, 1977.
Ernout, Alfred, Antoine Meillet. *Dictionnaire étymologique de la langue latine.* Paris: Klincksieck, 1951[3].
Filipi, Goran. *Istarska ornitonimija : Etimologijski rječnik pučkog nazivlja.* Rijeka: Izdavački centar Rijeka, 1994.
Filipi, Goran. *Istrorumunjske etimologije*, II. Pula – Koper: Mediteran, 2007.
Frisk, Hjalmar. *Griechisches etymologisches Wörterbuch*, I. Heidelberg: C. Winter, 1960.
Hirz, Miroslav. *Rječnik narodnih zoologičkih naziva*, III. Zagreb: JAZU, 1947.
LEI – *Lessico etimologico italiano* (red. Max Pfeister). Wiesbaden: L. Reichert, 1991–.
Martirosyan, Hrach. *Etymological Dictionary of the Armenian Inherited Lexicon.* Leiden – Boston: Brill, 2010.
Matasović, Ranko. On the Accentuation of the Earliest Latin Loanwords in Slavic. Ranko Matasović (ur.). *Tones and Theories.* Zagreb: IHJJ, 2007, 105–120.
Matasović, Ranko. *Poredbenopovijesna gramatika hrvatskoga jezika.* Zagreb: Matica hrvatska, 2008.
Mallory, James P., Douglas Q. Adams. *Encyclopedia of Indo-European Culture.* Chicago – London: Fitzroy Dearborn, 1997.
Miklosich, Franz. *Etymologisches Wörterbuch der slawischen Sprachen.* Wien: Braumüller, 1886.
Nagore-Laín, Francho. *Endize de bocables de l'aragonés seguntes os repertorios de lugars y redoladas de l'Alto Aragon.* III. Huesca, Instituto de Estudios Altoaragoneses, 1997.
Parčić, Dragutin. *Rječnik talijansko-slovinski (hrvatski).* Senj: H. Luster, 1887[2].
Pleteršnik, Maks. *Slovensko-nemški slovar*, II. Ljubljana: Knezoškofijstvo, 1895.
Pokorny, Julius. *Indogermanisches etymologisches Wörterbuch*. Bern: Francke, 1959.
Pott, August. *Etymologische Forschungen*. Sv. I. Detmold: H. Ernst, 1859.
RJA – *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, I–XXIII. Zagreb: JAZU, 1881–1976.
REW – Meyer-Lübke, Wilhelm. 1911–1920. *Romanisches etymologisches Wörterbuch*. Heidelberg: C. Winter.
Skok, Petar. *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, III. Zagreb: JAZU, 1973.
Schrijver, Peter. *The Reflexes of the Proto-Indo-European Laryngeals in Latin.* Amsterdam – Atlanta: Rodopi, 1991.
Schrijver, Peter. Animal, Vegetable and Mineral: Some Western European Subtratum Words. Alexander Lubotsky (ed.). *Sound Law and Analogy.* Amsterdam – Atlanta, 1997, 293–319.
Solmsen, Friedrich. *Untersuchungen zur griechischen Laut- und Verslehre.* Strassburg: Trübner, 1901.
Štrekelj, Karl. *Zur slavischen Lehnwörterkunde.* Wien, 1904.
Vennemann, Theo. German *Eisvogel*, Greek *halkyőn*, English *alder* : A Study in Old European Etymology. *Interdisciplinary Journal of Germanic Linguistics and Semiotic Analysis* 1 (1996): 113–145.
Vinja, Vojmir. Tautološki rezultati jezičnih dodira. *Suvremena lingistika* 4 (1967): 90–100.
Vinja, Vojmir. *Jadranske etimologije*, III. Zagreb: HAZU – Školska knjiga, 2004.
Walde, Alois, Karl Hoffmann. *Lateinisches etymologisches Wörterbuch.* Heidelberg: C. Winter, 1938[3].
Walde, Alois, Julius Pokorny. *Vergleichendes Wörterbuch der indogermanischen Sprachen*, I. Berlin–Leipzig: W. de Gruyter, 1927.

Orsat Ligorio

S.-CR. *RODA*, LAT. *ARDEA*

S u m m a r y

Usually connected with Gr. *ἐρῳδιός* and Lat. *ardea*, S-Cr. *róda* was orphaned after the postulation of Winter's Law. In an attempt to re-establish the connection Schrijver (1991: 65) supposed a borrowing from Rom. *arda. The paper takes that proposition under consideration. Additionally it is argued that S-Cr. *roda* as opposed to Lat. *ardea* might exhibit the same kind of pattern (so-called a-prothesis) as seen in Lat. *merula* (< **mesla*) as opposed to OHG *amsla*.

Universiteit Leiden
Faculteit der Geesteswetenschappen
Leiden University Center for Linguistics (LUCL)
P.N. van Eyckhof 3, NL-2311 BV Leiden
orsat.ligorio@gmail.com